

høiere Bøde for Husbonden end for Lyendet — det er noget, de skulle gjøre, og det ville de ogsaa gjøre — men det er i og for sig rimeligt, at Minimum og Maximum ikke er ens for Husbond og Lyende; der vil vistnok være nogen Grund til at sætte det lavere for Lyende end for Husbond.

Jagerslev: Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) udtalte til mig, at han haabede, at jeg vilde erkjende, at jeg havde gjort mig skyldig i en Misforstaaelse lige over for det ærede Medlem med Hensyn til hans Udtalelser om de gjensidige Skudsmaalsbøger. Det maa derfor være mig tilladt at bemærke, at jeg ikke har gjort mig skyldig i nogen Misforstaaelse og heller ikke i Fjor har gjort det. Jeg tror nok, at det ærede Medlems Ytringer i Fjor ere blevne misforstaaede af de Fleste, og det vil gaa saaledes med alle Ytringer, saa snart de ikke tages under den Forudsætning, under hvilken de ere fremsatte. Det ærede Medlems Ytringer bleve fremsatte under den Betingelse, at man vilde have forandret eller ophævet Loven af 1867, og han sagde da, at vilde man det, vilde man gaa tilbage til Beretningen til at give Skudsmaal, maatte det blive til begge Sider. Det var det, som det ærede Medlem forudsatte. Jeg gjorde i Fjor nogle Bemærkninger i den Anledning, og jeg maa maasse oplæse et kort Stykke deraf. Jeg kan sige ganske det samme iaar. Det vil deraf ses, at jeg har erkjendt, hvad der egentlig laa i det ærede Medlems Udtalelser, og tilbøielig har accepteret dem. Det staaar i Tidenden for i Fjor, Spalte 2735—36 og lyder saaledes: „Jeg kan ikke tro, at der for Alvor, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds syntes at forudsætte, paa nogen Maade skulde kunne være Tale om igjen at optage noget Lignende og indføre Skudsmaalsbøger — og med den Konsekvens, som det ærede Medlem i Kraft af sine Eighedsgrundfætninger kom til — en for Husbonden og en for Lyendet“. Det vil deraf ses, at Forudsætningen ogsaa er tagen med. Jeg tror ikke, at Nogen vil paatræve det; men derimod er der nok Mange, som ville sige som jeg, at det, man ad Lovgivningsveien skal søge at medvirke til — thi man kan ikke gjøre Andet — ee at give dette Forhold den bedst mulige Fasthed, den bedst mulige Sikkerhed for begge Parter, og jeg tror, at det bedst opnaas ved, at man gaar over til en anden Form for Kontrakten. Jeg tror, man burde indrette den nuværende Skudsmaalsbog i Kontraktform, som sagt, ganske kort i Henhold til Lovgivningens Bestemmelser, og jeg tror, at man skulde forpligte Husbonden — i saa Henseende accepterer jeg det ærede Medlems Ønske — til ligeledes at have et Exemplar af Kontrakten, og at alle Exemplarer af de Kontrak-

ter, han havde indgaaet, skulle være samlede i en Bog, det finder jeg overmaade fornøstigt og finder ikke, at der er det Ringeste at indvende derimod. Jeg tror nok, at naar vi flere det hørt, som det ærede Medlem kom ind paa, og det saaledes ikke er Meningen, at vi skulle tilbage til det Gamle, men komme til en forstandig Udvikling, er det muligt at forliges om Noget, der vil være praktisk. Jeg tror ogsaa, at naar man skulde ind paa Ønsket om Husbondens Medansvarlighed, maatte man have saadanne Kontrakter at holde sig til, at det blev normalt, at Vedkommende var i Besiddelse af Kontrakter for de Lyendeforhold, han havde indgaaet. Jeg har ogsaa nu udtalt mig i samme Mening, idet jeg mener, at en gjensidig Kontraktbog vil være nødvendig, naar man kommer ind paa Medansvarlighed. Jeg skal ikke opholde mig længere ved dette Punkt. Jeg tror, at, hvad der her er Hovedpunktet, vil der nok kunne tilveiebringes Enighed om, i alt Fald mellem det ærede Medlem og mig, og jeg har haaber ogsaa til andre Sider. — Endnu skal jeg kun gjøre nogle Bemærkninger til det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), der fremsatte nogle Bemærkninger, som det gjorde mig ondt at høre ham fremkomme med, men som jeg ikke tror at have misforstaaet, da jeg strax noterede dem. Det ærede Medlem sagde, at den gamle Samsundsbygning var falden, og at vi ikke endnu vare komne til at opføre en ny, ja ikke en Gang til at lægge Fundamentterne dertil. Hvad det ærede Medlem sigtede til, var mig noget dunkelt; men det ærede Medlem sagde det, og det blev accepteret af det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holtztein-Ledreborg), som jo ellers ikke godt kan forliges med andre Medlemmer i denne Sag. Jeg veed ikke, hvad det er for en Bygning, der er falden, og hvilken det er, der ikke er begyndt at grundlægges. Vi maa jo staa meget ulykkelig i det, naar der er Noget, der er faldet, uden at noget Andet er bygget op. Smidder tid, det var nu saaledes en almindelig Udtalelse, som ikke var saarende for Nogen; mig generer den ikke videre, men det har forbausset mig at høre den. Derimod var det baade for mig og for en hel Samsundsklasse saarende at høre det ærede Medlem sige, at paa Herregaardene, og jeg tror ogsaa i visse Aktieselskaber, behandler man Lyendet ikke som Mennesker — ikke som Mennesker! — men alene som en Formuesgjensstand eller saadant Noget. Og saa kom det ærede Medlem ind paa, at man der lader Lyendet lide Mangel paa Lys og Mangel paa Varme, giver det fugtige Puller at bo i, og Gud veed hvad. Det gjør mig ondt, at det ærede Medlem har udtalt sig saaledes. Jeg tror ikke, at han kan staa ved det; det vil jeg ærlig talt sige. At han har kunnet udtale sig saaledes, forudsætter en sørgelig Mangel paa Kjendskab til de virkelige Forhold her i Landet.